

O kolekcji i jej właścicielach – Annie i Piotrze Dmochowskich

Prezentacja kolekcji Anny i Piotra Dmochowskich w Nowohuckim Centrum Kultury jest owocem ich ponad 35-letnich zabiegów o stworzenie w Polsce wymarzonego Muzeum Zdzisława Beksińskiego.

Piotr Dmochowski urodził się w 1942 roku w Warszawie jako syn Antoniego, profesora biochemii na Uniwersytecie Łódzkim, oraz Teresy, pisarki katolickiej. W 1964 roku wyemigrował do Francji, gdzie ukończył studia na Wydziale Prawa oraz w paryskim Instytucie Nauk Politycznych (Sciences Po). Rozpoczął karierę naukową, uzyskując tytuł Maître de conférences na Université Paris X. Równolegle prowadził praktykę adwokacką. Anna Dmochowska wyjechała w 1974 roku do Paryża i podjęła pracę modelki w tamtejszych domach mody.

Poza pracą zawodową, największą pasją małżonków Dmochowskich stała się sztuka, w szczególności twórczość Zdzisława Beksińskiego, którego prace odkryli przez przypadek w 1976 roku, na wystawie w łódzkim BWA. W 1983 roku zakupili od Artysty kilka obrazów, a rok później związali się z nim umową, zawierającą klauzulę wyłączności, stając się na dwanaście lat jego marszandami. W tym czasie prezentowali obrazy Mistrza najpierw w wynajętej w Paryżu galerii Valmay, a potem – przez siedem lat – w ich własnej Galerie Dmochowski – Musée-galerie de Beksinski. W ramach promocji Artysty wystawiali jego obrazy także na paryskich salonach, w Instytucie Polskim w Paryżu oraz na kilkunastu wystawach w Niemczech, Belgii i w wielu miastach francuskich. W roku 2018 licząca kilkadziesiąt obrazów i rysunków kolekcja państwa Dmochowskich trafiła do Grand Palais w Paryżu, gdzie w ramach Salon du Dessin et de la Peinture à l'eau poświęcono Beksińskiemu cztery sale wystawiennicze, oddając w ten sposób polskiemu artyście „hommage” (hołd). Salon, wraz z wystawą obrazów Beksińskiego, odwiedziło 34 tysiące osób.

Przez wiele lat państwo Dmochowscy zabiegali o stworzenie w Polsce stałej prezentacji należących do nich prac Beksińskiego. Spełnieniem owego pragnienia stało się nieodpłatne przyjęcie przez Nowohuckie Centrum Kultury w depozyt 50 obrazów, 100 rysunków i 100 fotografii artystycznych autorstwa Mistrza oraz wydzielenie przestrzeni na ich stałą ekspozycję. Wcześniej – od 2004 roku – wystawa złożona z 30 obrazów i 30 prac na papierze gościła w Miejskiej Galerii Sztuki w Częstochowie. Obie te instytucje samodzielnie przygotowały aranżacje wystaw i wydały albumy z reprodukcjami pokazywanych dzieł.

Piotr Dmochowski opisał swoje wieloletnie starania o spopularyzowanie sztuki Beksińskiego na Zachodzie w książce, która napisana pierwotnie po francusku otrzymała tytuł „Notes sur la situation générale. Historique d'un échec” („Notatki na temat sytuacji ogólnej. Historia porażki”), a następnie została przetłumaczona przez autora na język polski i wydana dwukrotnie pod tytułem „Zmagania o Beksińskiego”.

Opisane tam „zmagania” miały dla państwa Dmochowskich swój wymiar dramatyczny, gdy dwukrotnie znaleźli się w krytycznej sytuacji finansowej. Stało się tak po pierwszej, kosztownej wystawie w Paryżu, na której zaproponowali zbyt wysokie ceny, przez co nie udało im się sprzedać żadnego obrazu – popadli wówczas w długi przekraczające milion franków. Podobna sytuacja miała miejsce kilka lat później, gdy zaciągnęli pożyczki na wybudowanie od podstaw galerii przy ulicy Quincampoix w Paryżu, w pobliżu Centrum Pompidou. Od klęski finansowej uratował ich duży zakup obrazów Mistrza przez grupę Japończyków, którzy urządzili z nich muzeum w Osace. Dziś już to muzeum nie istnieje.

Piotr Dmochowski prowadził wieloletnią, obfitą korespondencję ze Zdzisławem Beksińskim, która podzielona na trzy tomy trafiła po śmierci Artysty do wirtualnego muzeum dmochowskiгалery.net. Drugi tom, zatytułowany „Beksiński-Dmochowski. Listy 1999-2003”, został wydany na papierze w 2018 roku. W przyszłości planowana jest publikacja pozostałych tomów.

Przerwa, jaka nastąpiła w tej korespondencji po 1995 roku, wynikała z zerwania umowy pomiędzy Zdzisławem Beksińskim a jego paryskimi marszandami. Artysta uznał wówczas, że współpraca ta przestała mu się opłacać ze względu na zmianę kursu dolara wobec złotówki (ze 150 zł na 4 zł), jaka nastąpiła po wprowadzeniu w Polsce gospodarki rynkowej. Rozwiązując umowę Beksiński był zobowiązany, zgodnie z jej zapisami, do wydania państwu Dmochowskim 50 obrazów tytułem „odszkodowania”. Artysta przeżył to bardzo boleśnie. Jednak w 1999 roku, żałując rzuconych w tamtym czasie pod adresem marszandów oskarżeń, Beksiński zaproponował – jak to ujął – „wypalanie fajki pokoju”. Od tego czasu, aż do tragicznej śmierci Mistrza, znów trwała ożywiona korespondencja, a Dmochowscy nadal kupowali od Beksińskiego jego obrazy, choć już bez żadnych zobowiązań z obu stron.

Małżeństwo Dmochowskich starało się zresztą wzbogacać swoją kolekcję dzieł Mistrza nie tylko poprzez zakupy bezpośrednio u niego, ale również z innych źródeł polskich i zagranicznych. W efekcie powstał zbiór 300 prac – 100 obrazów, 100 rysunków i 100 zdjęć artystycznych. I to właśnie one złożyły się na ekspozycje prezentowaną najpierw w Częstochowie, a potem w Krakowie.

O randze tego zbioru świadczy między innymi ranking najlepiej sprzedających się obrazów współczesnych malarzy świata. Jeszcze na rok przed śmiercią (2004) Zdzisław Beksiński znajdował się na pozycji 18609 (pierwsze miejsce zajmuje stale Monet, po nim jest Picasso, a następnie Warhol); w roku 2009 był już notowany na pozycji 6344, w 2019 roku zajął miejsce numer 1089, w 2020 numer 727, a w roku 2021 numer 272 (źródło: Art Price).

